

Redengevende omschrijving graanschuur

Venweg 4 te Alphen
gemeente Alphen-Chaam

drs. Elke de Rooij

Objectgegevens

Adres : Venweg 4
Plaats : Alphen
Postcode : 5131 NA

Kadastraal :

Eigendom : dhr. Geervliet

Algemene gegevens

Oorspronkelijke functie : graanschuur
Huidige functie : -
Bouwjaar : 1943
Bezoekdatum : 27 september 2012

Beschrijving

Situering, geschiedenis en hoofdvorm

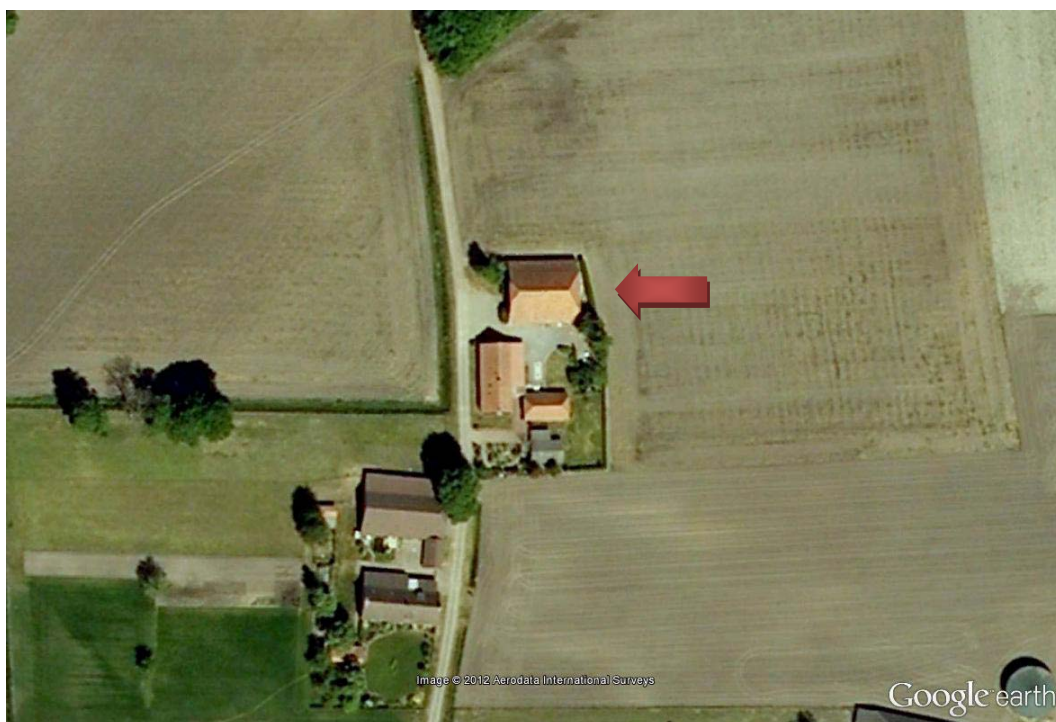
In het buitengebied tussen Alphen en Baarle-Nassau bevindt zich een grote graanschuur uit 1943. Het gebouw maakt deel uit van een voormalig boerderijcomplex aan de Venweg, een zijstraat van de N260, de doorgaande weg tussen Tilburg en Baarle-Nassau. De Venweg eindigt bij het fietspad waar voorheen het 'Bels lijntje' lag, de spoorweg van Tilburg naar Turnhout.

Het voormalige boerderijcomplex bestaat uit een voormalige boerderij (ca. 1880), de betreffende graanschuur (1943) en een varkensstalletje (ca. 1950). De boerderij wordt van de weg wordt gescheiden door een smalle voortuin. Het gebouw is met de nokas parallel aan de straat gesitueerd. Linksachter de boerderij ligt op ruime afstand van de straat de graanschuur. Dat gebouw is met de nokas haaks op de Venweg gericht. Rechtsachter de boerderij ligt het varkensstalletje. De voormalige boerderij en het varkensstalletje hebben slechts fragmentarische cultuurhistorische waarde. Alleen de graanschuur wordt nader beschreven.

Het object werd gebouwd ter vervanging van een oudere schuur, die tijdens een storm werd verwoest. Oude kadastrale kaarten illustreren van de geschiedenis van het boerderijcomplex, hoewel niet altijd even accuraat. Op het Kadastraal Minuutplan van 1811-1832 staat op de betreffende plek nog niets ingetekend. Ook op de Topografisch Militaire kaarten (Bonnebladen) van 1899 en 1916 is de locatie nog leeg. De boerderij was toen echter al gebouwd. De boerderij verschijnt pas voor het eerst op een kaart uit 1938. Er staat dan ook een bijgebouw naast. De Topografische Kaart van 1967 laat voor het eerst de huidige situatie zien.

De betreffende locatie in het buitengebied tussen Alphen en Baarle-Nassau.
Bron: Google Earth

*De ligging van het boerderijcomplex. De rode pijl duidt de graanschuur aan.
Bron: Google Earth*

*Op het Kadastraal Minuutplan van 1811-1832 is de locatie nog onbebouwd.
De rode pijl duidt de plaats van het boerderijcomplex aan. Aan de overzijde
van de weg staat een Vlaamse schuur. Bron: www.watwaswaar.nl*

Ook op de Bonnebladen van 1899/1916 staat het complex nog niet ingetekend.
Bron: www.watwaswaar.nl

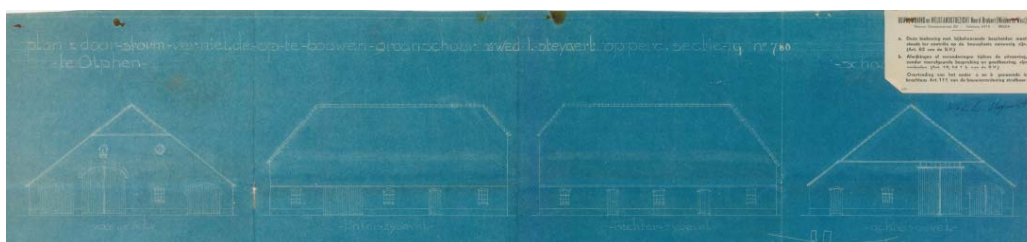

Op de Topografische Kaart van 1938 staat de boerderij in ieder geval in getekend.
Bij het gebouw staat nog geen schuur. Bron: www.watwaswaar.nl

De Topografische Kaart van 1967 laat voor het eerst de huidige situatie zien.
Bron: www.watwaswaar.nl

De eenlaags schuur met rechthoekige plattegrond is opgezet als middenlangsdeelschuur met twee zijbeuken. Deze typologie komt voort uit de oudere Vlaamse schuur, die is voorzien van één zijbeuk. De indeling van de schuur is nog intact en herkenbaar, zo blijkt ook uit een vergelijking van de huidige staat met de oorspronkelijke bouwtekening. Uit de tekening blijkt ook dat de schuur is opgebouwd op de fundamenteën van het oude gebouw. Een gedeelte van de muren van de oude schuur lijkt te zijn gehandhaafd en aangevuld. De delen zijn herkenbaar door het voegwerk. De gevels zijn opgetrokken in rode baksteen en gemetseld in kruisverband met een platvolle voeg. Het trasraam is gemetseld in Vlaams verband en wordt beëindigd door een rollaag. Mogelijk maakte het trasraam deel uit van de schuur die door storm werd verwoest, aangezien op de bouwtekening de schuur wordt afgedekt voor een wolfdak met rode muldenpannen. Het wolfeind aan de voorzijde is aanzienlijk kleiner dan aan de achterzijde. Het houtwerk aan de buitenzijde is wit en donkerbruin geschilderd. Dit lijken niet de oorspronkelijke kleuren. De deuren waren waarschijnlijk donkergroen geschilderd. De indeling van de gevels is nog grotendeels oorspronkelijk. De invulling van de openingen is hier en daar gewijzigd. Inwendig is de houten gebintconstructie nog intact. De schuur is vormgegeven in traditionalistische bouwtrant.

Een gedeelte van de oorspronkelijke bouwtekening

Voorgevel

In de voorgevel is links een grote deuropening naar de zijbeuk dichtgemetseld. De korfboog is nog in het metselwerk aanwezig. Twee loopdeuropeningen die hierin waren gecreëerd, zijn intussen weer dichtgemetseld. Rechts van de korfboog bevindt zich een eveneens dichtgemetselde raamopening onder een segmentboog van twee koppenlagen. Rechts van het midden bevat de gevel een enorme deel deur onder een korfboog. Geheel rechts is de grote deuropening naar de zijbeuk eveneens dichtgemetseld. Onder de korfboog is later een betonnen zesruits venster aangebracht.

Recht boven de grote deel deur is in een rondboognis een beeld van de H. Donatus geplaatst, de heilige die beschermt tegen onweer en blikseminslag. Het wordt afgeschermd door een glasplaat. Links bevat de verdieping een rondvenster met kruisroeden en een rollaag rondom. Smeedijzeren muurankers laten zien waar de constructie zich bevindt.

Voorgevel

Nis met beeld van de H. Donatus

*Voorgevel op de bouwtekening
N.B. het ontwerp is gespiegeld uitgevoerd*

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel bevat van links naar rechts een raam, een loopdeur, een raam, een loopdeur en nog een raam. De ramen zijn van hout, getoogd, negenruits en voorzien van een gemetselde lekdorpel. Ze zijn geplaatst onder segmentbogen die bestaan uit een dubbele koppenlaag. De ruitjes bestaan uit verschillende soorten figuurglas. Het oorspronkelijke glas is waarschijnlijk ribbelglas. De deuren zijn opgeklampt, hangen rechtstreeks in het metselwerk en zijn net als de ramen geplaatst onder segmentbogen van dubbele koppenlagen. De dorpels zijn gemetseld. Smeedijzeren muurankers laten de constructie zien. Onder de dakvoet is een mastgoot van redelijk recente aard aanwezig.

Linkerzijgevel

Loopdeur in de linkerzijgevel

Raam met verschillende ruitjes

Rechterzijgevel

De rechterzijgevel bevat van links naar rechts een raam, een grote schuifdeur, een raam en een loopdeur. De ramen zijn net als in de linkerzijgevel van hout, getoogd, negenruits en voorzien van een gemetselde lekdorpel. Ze zijn geplaatst onder segmentbogen die bestaan uit een dubbele koppenlaag. De ruitjes bestaan uit verschillende soorten figuurglas. De houten schuifdeur is opgeklampt. De loopdeur is opgeklampt en hangt rechtstreeks in het metselwerk en. Net als de ramen is de deur geplaatst onder een segmentboog van dubbele koppenlagen. De dorpel is gemetseld. Geheel rechts is een raamopening aanvankelijk herbestemd tot deuropening en later dichtgemetseld. De boogconstructie is daarbij ook verdwenen. Smeedijzeren muurankers laten de constructie zien. Onder de dakvoet is een mastgoot van redelijk recente aard aanwezig.

Hoek voorgevel/rechterzijgevel

Loopdeur in de rechterzijgevel

Rechterzijgevel vanaf de achterzijde

Achtergevel

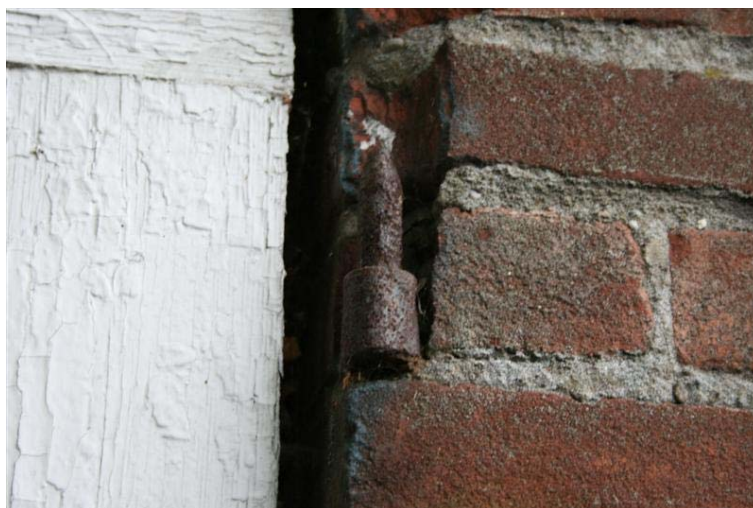
Links is een grote opening naar de zijbeuk gevuld met een raamkozijn met roedenverdeling, geplaatst op een borstwering. De gemetselde korfboog is oorspronkelijk. In het muurwerk zijn de duimen van de deuren nog aanwezig. Links van het midden bevat de gevel de enorme deeldeer, die aan deze zijde doorloopt tot aan de dakvoet en onder een recht bovenlicht met roedenverdeling is geplaatst. Rechts bevat de gevel twee ramen. Deze zijn net als in de linker- en rechterzijgevel van hout, getoogd, negenruits en voorzien van een gemetselde lekdorpel. Ze zijn geplaatst onder segmentbogen die bestaan uit een dubbele koppenlaag. De ruitjes bestaan uit verschillende soorten figuurglas. Het rechterraam is later aangebracht en bevindt zich op de plaats waar aanvankelijk een loopdeur was. Dit was de enige plaats waar de toegang tot de zijbeuk niet uit een dubbele, maar een enkele deur bestond. Smeedijzeren muurankers laten zien waar de constructie zich bevindt. Onder de dakvoet is een mastgoot van redelijk recente aard aanwezig.

Achtergevel

De opening naar de zijbeuk links in de gevel

Oorspronkelijke duim

Ramen rechts in de achtergevel

Interieur

De constructie van de schuur bestaat uit vier gekoppelde dekbalkgebinten. De dekbalken maken dat er ruimte ontstaat voor zijbeuken. De gebintstijlen staan op gemetselde poeren. De zijmuren zijn middels ankerbalken verankerd aan de gebintstijlen. Het hout is gezaagd en in elkaar gezet door middel van pen-en-gat verbindingen. De vier gebinten zijn genummerd met gehakte telmerken (Romeinse cijfers I, II, III en IIII). Op de vier gebinten staan de houten kaspanten. Het hout van de gordingenkap is eveneens gezaagd. De constructie is volledig oorspronkelijk. Op de grond ligt een cementvloer.

Interieur van de schuur richting de achtergevel

Zijbeuk

Dekbalken

Ankerbalk in de gebintstijl

Telmerk III

Kapconstructie

Kapsant

Waardering

Cultuurhistorische waarden

De graanschuur is cultuurhistorisch van belang als uitdrukking van de sociaaleconomische en agrarische ontwikkeling van het buitengebied tussen Alphen en Baarle-Nassau.

Ook is er cultuurhistorische waarde omdat het een schuur betreft die een door storm verwoeste voorganger vervangt. Het beeld van de H. Donatus is hier een duidelijke verwijzing naar.

Het object is tenslotte cultuurhistorisch belang als voorbeeld van de typologische doorontwikkeling van de langsdeelschuur in de periode tijdens en na de Tweede Wereldoorlog.

Architectuur- en kunsthistorische waarden

Het gebouw is architectuurhistorisch van belang als voorbeeld van een middenlangsdeelschuur uit 1943 in traditionalistische bouwtrant.

Voorts is er sprake van architectuurhistorische waarde omdat in het gebouw onderdelen zijn verwerkt van de door storm verwoeste voorganger.

Situationele en ensemblewaarden

De schuur is van betekenis als essentieel onderdeel van het voormalige boerderijcomplex.

Verder is het object van beeldbepalende betekenis voor het aanzien zijn omgeving. Het gebouw is van verre al zichtbaar, ook vanaf de doorgaande N260.

Gaafheid en herkenbaarheid

Het object is van belang wegens de gaafheid van de hoofdvorm, de redelijke gaafheid van indeling en detailleringen in het exterieur en de gaafheid van de constructie. De oorspronkelijke functie en het gebruik – en de wijzigingen van het gebruik – zijn in het gebouw goed afleesbaar.

Zeldzaamheid

Vanwege het bouwjaar van de schuur, in combinatie met de geschiedenis en de aanwezigheid van oudere onderdelen, is sprake van relatieve zeldzaamheid.